

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedsontwikkeling Norgerbrug

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

29 augustus 2011 / rapportnummer 2449-96

1. Oordeel over het MER

De gemeenten Assen en Midden-Drenthe en de provincie Drenthe hebben het voornemen om het plangebied Norgerbrug te ontwikkelen. De ontwikkeling behelst de uitbreiding van de woonwijk Kloosterveen, de aanpassing van de provinciale wegen N371 en N373, de opwaardering van de buurtschap Norgerbrug en het bijdragen aan de ecologische verbindingzone Fochteloërveen-Witterveld. Om te kunnen besluiten over de realisatie van deze ontwikkelingen zijn twee bestemmingsplannen en een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeenteraden van de gemeenten Assen en Midden-Drenthe zijn bevoegd gezag in deze procedure. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de kwaliteit en de volledigheid van het MER.

Het MER is helder gestructureerd en de onderzoeken naar de milieueffecten van het voornemen zijn gedegen uitgevoerd. Het MER richt zich vooral op de keuze tussen alternatieven voor het terugdringen van de toenemende verkeersdruk in de buurtschap Norgerbrug. Voor de inrichting van de nieuwe woonwijk, Kloosterveen III, zijn in deze fase geen alternatieven ontwikkeld. Ook hiervoor bevat het MER veel informatie, zoals over de bodemgesteldheid, de waterhuishouding en de duurzaamheid, en over de archeologische en de natuurwaarden. Deze informatie vormt een goed vertrekpunt voor het uitwerken van de inrichting van de nieuwe woonwijk.

De Commissie is daarom van oordeel dat het MER de informatie bevat waarmee de gemeenteraden van Assen en Midden-Drenthe een besluit kunnen nemen over de bestemmingsplannen waarin het milieubelang volwaardig is meegewogen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en doet ze aanbevelingen voor het vervolgtraject. De opmerkingen in dat hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen. De Commissie hoopt met de aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering/afgeronde adviezen'. Een overzicht van de ontvangen zienswijzen vindt u in bijlage 2.

2. Toelichting op het oordeel en aanbevelingen voor het vervolg

2.1 Weging van alternatieven voor de infrastructuur

Het MER richt zich heel nadrukkelijk op het beschrijven en vergelijken van oplossingen voor het verminderen van de verkeersdrukke en de daaraan verbonden hinder in de buurtschap Norgerbrug die zonder maatregelen alleen maar zullen toenemen als gevolg van de woningbouw in Kloosterveen. Voor de te bouwen wijk, Kloosterveen III, worden geen alternatieven of varianten beschouwd. Het MER beperkt zich voor wat betreft deze nieuwe wijk tot het inventariseren van 1) de milieugevolgen die samenhangen met maximale invulling van de plannen, en 2) de randvoorwaarden en mogelijke maatregelen die bij de verdere uitwerking aandacht vragen.

De Commissie stelt vast dat de alternatieven voor de infrastructuur rond Norgerbrug worden afgewogen tegen de achtergrond van een volledige realisatie van het bouwprogramma in Kloosterveen. Dit leidt tot een sterke focus op twee aspecten: het in stand houden van de eigenheid van de buurtschap en het voorkómen van een ingesloten ligging van het zuidelijke deel van de nieuwe wijk. Een nieuwe weg ten oosten van Norgerbrug benadrukt de eigenheid van de buurtschap, maar dwingt tot aanleggen van een geluidswal rond Kloosterveen III Zuid, waardoor de zichtrelatie met het landschap verloren gaat. Een weg ten westen van de buurtschap leidt tot integratie van de buurtschap in de nieuwe wijk, een groter ruimtebeslag in landelijk gebied en mogelijk meer uitzicht voor een beperkt aantal nieuwe bewoners. De Commissie heeft zich de vraag gesteld of vandaag, in het licht van een landelijk krimpende woningbouwopgave, een afweging gemaakt zou worden vanuit een zelfde perspectief en met nadruk op dezelfde aspecten. Een minder omvangrijke opgave zou bij Norgerbrug wellicht leiden tot een andere inrichting van de overgang van stad naar platteland.²

De Commissie beveelt aan om in de toelichting op het besluit de keuze die in het bestemmingsplans voor de route ten westen van Norgerbrug is gemaakt, nogmaals te onderbouwen vanuit het meest actuele beeld van de woningbouwopgave.

(Wijzigingen in) de verkeersstromen in en om Assen zijn voor alle projecten die op dit ogenblik worden uitgewerkt, met hetzelfde verkeersmodel in kaart gebracht. Hierdoor ontstaat een onderling samenhangend en consistent beeld. Sinds april 2011 is het NRM Noord-Nederland beschikbaar, waarin nieuwe inzichten zijn verwerkt. Het Global Economics- en het Regional Communities-scenario van dit model kunnen daarbij gebruikt worden om 'nut en

² Ook in een belangrijk deel van de zienswijzen, zoals die met de nummers 23, 24, 32 en 37, worden het ruimtebeslag dat samenhangt met de aanleg van een nieuwe weg, en de consequenties voor het karakter van Norgerbrug aan de orde gesteld. Vaak wordt daarbij ook gerefereerd aan de bevolkingsprognoses die zijn gehanteerd bij het plannen van de woninguitbreiding.

noodzaak' van projecten te onderbouwen en het Global Economics-scenario voor het in beeld brengen van de effecten ervan.

De Commissie beveelt aan om bij de verdere uitwerking van het project voor de verkeerskundige en de daarvan afgeleide milieuberekeningen de meest recente versie van het NRM Noord-Nederland te implementeren in het Verkeersmodel Regiovisie Groningen-Assen (RGA).

Verschillende zienswijzen³ stellen de noodzaak van een verdubbeling van de N371 ter discussie. De Commissie stelt vast dat een expliciete verantwoording van een weg met 2x2 rijkstroken ontbreekt. Dat kan bijvoorbeeld op basis van een vergelijking van de gehanteerde verkeersgegevens met de kentallen en uitgangspunten op het gebied van verkeersveiligheid die voor een dergelijke weg gelden.

De Commissie beveelt aan om bij het besluit de keuze voor een weg met 2x2 rijstroken explicieter vanuit de gehanteerde verkeersgegevens te onderbouwen.

2.2 Effecten op natuur

Ecologische verbindingzone

Hoewel de aanleg van een ecologische verbindingzone tussen het Fochteloërveen en het Witterveld een expliciete doelstelling is van de Gebiedsontwikkeling Norgerbrug, wordt deze in de effectbepaling in het MER beschouwd als onderdeel van de referentiesituatie. Het is voor de Commissie nog maar de vraag of deze verbinding er autonoom zou kunnen komen, gelet op de thans plaatsvindende herijking van de Ecologische Hoofdstructuur. In dat geval mogen de positieve effecten op natuur van deze verbindingzone geheel toegerekend worden aan het plan en scoort deze hoger in beide alternatieven. Het relatieve verschil in de waardering van beide alternatieven blijft wel overeind. Dat verschil hangt samen met een andere mate van verstoring.

In één door talrijke insprekers ingediende reactie⁴ wordt gesteld dat de inrichting van de ecologische verbindingzone in het MER diende te worden uitgewerkt. Omdat het gaat om een planMER is uitwerking in deze fase van de besluitvorming evenwel nog niet aan de orde. Het MER geeft bij ieder van de alternatieven aan in hoeverre de verschillende doelen met elkaar in conflict komen. De beschrijving van de alternatieven is hiermee afdoende voor het kwalitatief scoren ervan en voor hun onderlinge vergelijking en afweging.

Onderzoek naar beschermde soorten

In dezelfde, door talrijke insprekers ingediende reactie⁴ wordt gesteld dat onvoldoende onderzoek is verricht naar vleermuizen, amfibieën, dassen en boommarters. De Commissie oordeelt dat de gegevenssets beperkt zijn, maar afdoende voor het kwalitatief scoren en afwegen van de alternatieven. De onderzoeksrapporten geven aan dat vervolgonderzoek is

³ Voorbeelden zijn de zienswijzen met de nummers 7, 14, 15, 20, 21 en 23.

⁴ De zienswijzen met de nummers 14 en 28.

gepland, lopend of wordt aanbevolen om de maatregelen te selecteren en te optimaliseren die bij de uitwerking van het project aan de orde moeten komen.

Deze en een andere zienswijze⁵ betogen verder dat onvoldoende onderzoek is uitgevoerd naar de kraanvogel.

De Commissie stelt vast dat de beheerder van het Fochteloërveen in de periode 2011–2013 het project ‘Dutch Crane Resort’ uitvoert. Dit project richt zich niet alleen op een verbetering van de broedomstandigheden van de kraanvogel⁶, maar leidt naar verwachting ook tot een vergroting van de oppervlakte en een verbetering de kwaliteit van een groot aantal habitattypen en/of tot een toename van de aantallen van kwalificerende soorten. Mogelijk negatieve effecten van het voornemen zouden kunnen liggen in verstoring en in afname van de oppervlakte foerageergebied. Zo kan intensivering van het gebruik van recreatiepaden door de uitbreiding van de wijk Kloosterveen leiden tot een negatief effect zowel op de kraanvogel als op soorten zoals de geoorde fuut en de porseleinhoen en mogelijk ook op de roodborstta-puit. In de passende beoordeling broedvogels wordt hier terecht op gewezen. Op het punt van de mogelijke aantasting van het leefgebied voor kraanvogels geeft het MER voor ieder alternatief aan waar het voornemen en de doelen van het project ‘Dutch Crane Resort’ met elkaar in conflict kunnen komen.⁷ De Commissie oordeelt dan ook dat het MER de informatie bevat waarmee de alternatieven kwalitatief gescoord en afgewogen kunnen worden. Tenslotte wijst ze er op dat beide projecten niet met elkaar verrekend kunnen worden.⁸

Een en ander betekent wel dat in de toekomst, voor het afgeven van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet voor Kloosterveen III, getoetst zal moeten worden aan de situatie die voor de kwalificerende soorten⁹ op dat moment geldt. Bepalend voor de noodzaak en opzet van een uit te voeren toetsing is de uiteindelijke uitwerking van de woonwijk.

⁵ De zienswijze met nummer 19.

⁶ Voor kraanvogels zijn (nog) geen Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. Wel is het een soort van Annex I van de Vogelrichtlijn.

⁷ Pagina’s 101–104 van het planMER Gebiedsontwikkeling Norgerbrug.

⁸ Indien het ‘Dutch Crane Resort’ de aantallen broedparen van kwalificerende soorten boven de instandhoudingsdoelen uittilt, dan is enige toename van de verstoring toelaatbaar onder de voorwaarde dat de gunstige staat van instandhouding niet aangetast wordt.

⁹ Dit is mogelijk inclusief de kraanvogel.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Assen, college van burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Drenthe

Bevoegd gezag: gemeenteraad van de gemeente Assen, gemeenteraad van de gemeente Midden-Drenthe

Besluit: vaststellen van een bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: uitbreiding woonwijk Kloosterveen, aanpassing N371 en N373, opwaardering buurtschap Norgerbrug en bijdragen aan ecologische verbindingzone Fochteloërveen-Witterveld

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in 'Het Gezinsblad' d.d. 16 juni 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 16 juni 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 17 augustus 2010

kennisgeving MER in het Drenthe Journaal d.d. 16 juni 2011

ter inzage legging MER: 17 juni t/m 28 juli 2011

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 14 juni 2011

toetsingsadvies uitgebracht: 26 augustus 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij deze fase van dit project is de werkgroep samengesteld als volgt:

ir. W.H.A.M. Keijsers

dr. J. Lembrechts (secretaris)

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

ir. R.F. de Vries

ing. P.J.M. van Wijlick

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt

tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Bestemmingsplan + verbeelding Norgerbrug en omgeving, gemeente Assen
- Bestemmingsplan + verbeelding Norgerbrug en omgeving, gemeente Midden-Drenthe
- Plan MER Gebiedsontwikkeling Norgerbrug + bijlagenrapport met 8 bijlagen, Grontmij, Assen, 20 mei 2011
- Analyse externe veiligheid Bestemmingsplan Kloosterveen III. Steunpunt EV Drenthe, Gemeente Assen, 14 februari 2011
- Akoestisch onderzoek. Gebiedsontwikkeling Norgerbrug. Goudappel Coffeng, Leeuwarden, 14 februari 2011
- Onderzoek luchtkwaliteit. Gebiedsontwikkeling Norgerbrug. Goudappel Coffeng, Leeuwarden, 10 februari 2011
- Onderzoek stikstofdepositie Kloosterveen 3 Assen. Grontmij, De Bilt, 7 februari 2011
- Ecologische verkenning noordzijde Pelinckbos. EcoGroen Advies, rapport 10-386, Zwolle, 3 februari 2011
- Plangebied Kloosterveen III. Gemeente Assen. Archeologisch vooronderzoek: inventariserend onderzoek vindplaatsen III en IV (sonderingen). RAAP Archeologisch Adviesbureau BV, rapport nr. 2235, Weesp, februari 2011
- Nader onderzoek naar vleermuizen. Norgerbrug te Assen. Buro Bakker, Assen, 23 november 2010
- Haalbaarheidsstudie Kloosterveen III te Assen. Fugro Ingenieursbureau B.V., Leidschendam, 23 november 2010
- Plangebied Kloosterveen III. Gemeenten Assen en Midden-Drenthe. Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. RAAP Archeologisch Adviesbureau BV, rapport nr. 2136, Weesp, 4 augustus 2010
- Duurzame CO₂-neutrale ontwikkeling van woonwijk Kloosterveen III. DEC, Driebergen, augustus 2010
- Assen, Kloosterveen III, Radaronderzoek veendikte. Tussentijdse rapportage. Medusa Explorations BV, Groningen, 20 april 2010
- Draagkrachtbepaling van de polder Kloosterveen e.o. voor foeragerende ganzen voor de winter 2004/2005. Arcadis, Assen, 26 januari 2010
- Toetsing Flora- en Faunawet voor de geplande gebiedsontwikkeling rondom de Norgerbrug in Assen. Buro Bakker, Assen, 24 juni 2009
- Akoestisch haalbaarheidsonderzoek uitbreiding Kloosterveen te Assen. Ingenieursbureau Spreen, Annen, 15 juni 2009
- Plangebied Kloosterveen III. Gemeente Assen. Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek + 2 kaartbijlagen. RAAP Archeologisch Adviesbureau BV, rapport nr. 1316, Weesp, mei 2006

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 16 augustus 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie

als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. A. ten Berge, Bovensmilde
2. Intradal advies, namens Olijve's Oliehandel b.v., Bovensmilde
3. Hemmes,
4. W. Koning, Bovensmilde
5. Fam. W. van der Velde, Bovensmilde
6. T.H. Boersma, Assen
7. J.A. Bout en D.G. Pfrommer, Assen
8. J. Enterig, Assen
9. J.J. Janssen, Assen
10. LTO Vastgoed, namens R. Oldenburger, Assen
11. LTO Vastgoed, namens B.J.G. van Dalen, Assen
12. W. Bakhuis, Huis ter Heide
13. petitie, initiatiefnemers fam. van Ycken en v/d Woude
14. H. Letmaath, Assen
15. J. Wever, Assen
16. LTO Vastgoed, namens Mts. Koning, Bovensmilde
17. Autobedrijf N. van Reenen, Bovensmilde
18. J.M. Janssen, Bovensmilde
19. Vogelbescherming Nederland, Zeist
20. Achmea Rechtsbijstand, namens dhr. en mw. Damen, Assen
21. Bewoners Virgo 25-39, Assen
22. E.P. Hoekstra, Assen
23. Natuur en Milieu Federatie Drenthe, Assen
24. Agnes van de Vijver, Bovensmilde
25. Bewoners Virgo 35-39, Assen
26. Martine Voogt, mede namens S.P.J. Strikwerda, P. v.d. Ree + handtekeningenlijst
27. H.E.M. Vrolijk, erven van B.A.A. Vrolijk-Pelinck, Rotterdam
28. J. Ridder, Bovensmilde
29. R. Bartelds, Bovensmilde
30. Hemmes, Bovensmilde
31. Auto Hemmes, Bovensmilde
32. A.A. Vink, Bovensmilde
33. H.E.M. Vrolijk, erven van B.A.A. Vrolijk-Pelinck, Rotterdam
34. H.E.M. Vrolijk, erven van B.A.A. Vrolijk-Pelinck, Rotterdam
35. H.A. Hendriksen, Bovensmilde
36. C. Wemes, Bovensmilde
37. fam. J.C. Geers, Bovensmilde
38. H.A. Hendriksen, Bovensmilde
39. Mts. De Poel, Bovensmilde
40. fam. H. Fokkens, Bovensmilde
41. B.J. Hemmes en G.A. Hemmes-Doornbos, Bovensmilde
42. Andre Schreuder, Bovensmilde
43. Waterschap Reest en Widen, Meppel
44. Provincie Drenthe, Assen
45. Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Den-Haag
46. Advies VAC Assen, Assen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Gebiedsontwikkeling Norgerbrug

De gemeenten Assen en Midden-Drenthe en de provincie Drenthe hebben het voornemen om de woonwijk Kloosterveen uit te breiden, de provinciale wegen N371 en N373 aan te passen, de buurtschap Norgerbrug op te waarderen en bij te dragen aan de ecologische verbindingszone Fochtelooërveen-Witterveld. Om te kunnen besluiten over deze ontwikkelingen zijn twee bestemmingsplannen en een MER opgesteld. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage zich uit over de kwaliteit en de volledigheid van het MER.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3337-2

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

